

BESLUT ENLIGT 58 § OCH 58 G § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR

BAKGRUND

Världshälsoorganisationen WHO klassificerade coronavirusepidemin som en pandemi den 11 mars 2020. Coronaviruset är en allmänfarlig smittsam sjukdom. Enligt statsrådets första rekommendation 12.3.2020 skulle offentliga sammankomster begränsas för att förhindra spridning av den infektion (covid-19) som det nya coronaviruset orsakade. Världshälsoorganisationen WHO har den 26 november 2021 lagt den nya virusvarianten omikron (B.1.1.529) till förteckningen över oroväckande varianter (VOC, variant of concern). Omikron har också spridits till Egentliga Finland och Satakunta.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med det här beslutet. Den försening hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för människors hälsa och den allmänna säkerheten. Av den anledningen har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 momentet 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

UTREDNING SOM BEGÄRDES I ÄRENDET

I ärendet har fåtts ett utlåtande av Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt 28.12.2021 som kompletterats 29.12.2021 samt ett utlåtande av Satakunta sjukvårdsdistrikt 29.12.2021.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING

Förordnande

Förbud mot offentliga tillställningar och allmänna sammankomster (58 §)

Regionförvaltningsverket förbjuder med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas inomhus eller utomhus inom kommunerna i Egentliga Finland och Satakunta.

Förordnande

Tillfällig stängning av utrymmen för kunder och deltagare (58 g §):

Regionförvaltningsverket förordnar med stöd av 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar att aktörer som utövar verksamhet och disponerar över utrymmen ska stänga följande utrymmen för kunder och deltagare: sådana utrymmen för kunder, utrymmen för deltagare och väntsalar som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse som anges i 58 g 4 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar och som finns inom kommunerna i landskapen Egentliga Finland och Satakunta till den del utrymmena används för sådan verksamhet som avses i 58 g § 4 momentet.

I motiveringen till det här beslutet finns en definition av de i 58 g § 4 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar avsedda utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse, verksamheten som avses i 58 g § 4 momentet och de aktörer som detta beslut förpliktar.

Beslutet gäller inte professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Det här beslutet gäller inte utrymmen enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar om de används för tillhandahållande av lagstadgade tjänster eller för ledd hobbyverksamhet för barn och unga födda 2004 eller senare.

Giltighetstid

Beslutet är i kraft 1.1.2022–15.1.2022.

Motivering

Riksomfattande styrning

Enligt Institutet för hälsa och välfärd smittar det nya coronaviruset (SARS-CoV2) framför allt som droppsmitta när en insjuknad person hostar eller nyser.

Vid närkontakt kan covid-19 också smitta genom beröring, om en insjuknad exempelvis har hostat i handen och därefter rört en annan person. Virusets dessutom smitta vid beröring av ytor där det nyligen kommit luftvägssekret från en smittad person.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdade 10.12.2021 styrningsbrevet LSAVI/14401/2021, enligt vilket social- och hälsovårdsministeriet vill påminna om att när epidemilägets svårighetsgrad varierar mellan olika regioner är rekommendationen enligt ministeriets styrning ett minimiinhåll i de regionala åtgärderna, dvs. vad som enligt en bedömning på nationell nivå

skulle behövas i område med samhällsspridning. Den regionala och lokala bedömningen kan med fog kräva skärpta och mer omfattande åtgärder, såsom utvidgning och skärpning av begränsningarna av offentliga tillställningar (58), rekommendationer med motsvarande innehåll för privata tillställningar, utökning och utvidgning av begränsningarna för användningen av lokaler (58 d) samt begränsning av antalet passagerare (Traficom, 58 f).

Enligt styrbrevet kan man med tidsmässiga och lokala begränsningar också frångå möjligheten att använda coronapass för att kringgå restriktionerna för offentliga tillställningar och högriskutrymmen genom att helt förbjuda offentliga tillställningar med stöd av 58 § och stänga användningen av utrymmen med stöd av 58 g § (i sådana fall är det inte möjligt att använda coronapasset för att kringgå restriktionerna).

I styrbrevet Åtgärder som ska införas i områdena på grund av det förändrade epidemiläget (VN/31452/2021) konstateras det att enligt den uppdaterade handlingsplanen för hybridstrategin ska prövningen av nödbromsmekanismen inledas när de regionala och lokala åtgärderna inte är tillräckliga för att hantera en epidemiologisk eller medicinsk situation. Enligt brevet har epidemiläget i Finland försämrats avsevärt, och epidemin fortsätter att sprida sig snabbt bland de som inte är vaccinerade. Under den senaste månaden har också belastningen på sjukhusvården ökat. Vaccinationstäckningen är nu 80 procent, men enbart detta räcker inte för att epidemin ska börja avta. Eftersom läget har försämrats i flera områden krävs det också andra åtgärder för att minska smittfallen.

Den 29 november 2021 har Institutet för hälsa och välfärd utifrån bedömningen av vaccinationstäckningens effekt och bedömningen av konsekvenserna av epidemiläget sett över sin rekommendation om användningen av modellen för bedömning av riskpotentialen. Modellen innehåller medicinska och epidemiologiska expertbedömningar av olika verksamheters smittorisk, riskernas sannolikhet och möjligheten att de realiserats samt av möjligheterna att förebygga riskerna. I modellen nämns inte alla situationer som

kan uppstå, men den fungerar som ett verktyg som kan användas av de regionala och lokala myndigheterna för att identifiera eventuella risker i olika situationer och evenemang. I brevet konstateras att ministeriets rekommendationer inte är juridiskt bindande, utan myndigheterna fattar besluten själva.

I styrbrevet konstateras det att aktörerna också i fortsättningen har möjlighet att ta i bruk det s.k. coronapasset som en alternativ hälsosäkerhetsåtgärd. Genom att använda coronapasset kan man bidra till att åtgärderna riktas på ett ändamålsenligt sätt och betydligt minska restriktionernas negativa konsekvenser för aktörerna, vilket betyder att man har möjlighet att fortsätta med verksamheten trots restriktionerna. Dessa omständigheter ska beaktas i den effektivitets- och konsekvensbedömning som ligger till grund för beslutsprövningen.

Förarbetet till lagen

Enligt specialmotiveringen i regeringens proposition (RP 245/2020) gällande 58 d § bestäms basen för regionförvaltningsverkets och kommunens prövning enligt THL:s data och anvisningar, med beaktande av den noggrannare områdesbild sjukvårdsdistriktet skapar och andra regionala åtgärder. Besluten ska motiveras med regionala behov, och de ska innehålla en helhetsbedömning av åtgärdernas epidemiologiska och samhällseliga konsekvenser. Enligt propositionen är syftet utöver att hindra spridningen av coronavirussmitta att ur näringsidkarens perspektiv iaktta den förvaltningsrättsliga principen om minsta olägenhet, och de metoder som medför fler skyldigheter för näringsidkarna ska komma i sista hand. I propositionen konstateras ungefär på motsvarande sätt gällande 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar. I specialmotiveringen till den aktuella paragrafen konstateras dessutom att bestämmelsen är en sista utväg för att genom myndighetsåtgärder snabbt, med tillräcklig framförhållning och så kortvarigt som möjligt reagera på ett svårt regionalt smittläge, om spridningen av covid-19-epidemin i en region inte kan hindras med några andra medel.

I regeringspropositionen konstateras det att enligt lagförslaget kan stängningen av utrymmen beröra olika utrymmen för idrott och sport, simhallar, badinrättningars bassängområden, allmänna bastur, utrymmen som används för hobbyverksamhet, nöjes- och temaparker, tivolin, inomhuslekparker och inomhuslekplatser samt allmänna utrymmen i köpcentra. Enligt statsrådets bedömning är verksamheten i sådana utrymmen av sådan art att kundernas eller deltagarnas fysiska närhet till varandra och placering eller sannolikheten för spridning av sjukdomen via ytor kan utgöra en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19, eller att det i utrymmena annars finns en särskild risk för att betydande smittkedjor uppkommer.

Enligt propositionen är stängningen av utrymmen exakt och noga avgränsad till enbart sådana utrymmen som anges i 58 g § 4 momentet. Dessutom är en förutsättning för tillämpning av paragrafen att åtgärderna enligt 58 d § i lagförslaget för att undvika närkontakt eller andra redan vidtagna åtgärder inte kan anses tillräckliga till följd av den särskilda smittrisken i verksamheten. Den föreslagna 58 d § tillämpas endast på utrymmen inomhus som används för mer än tio kunders eller deltagares samtidiga vistelse eller för regionalt och verksamhetsmässigt begränsade utrymmen för kunder utomhus som används för mer än 50 kunders och deltagares samtidiga vistelse. Det innebär att enligt 58 g § kan utrymmen endast stängas för mer än tio deltagare inomhus och för mer än 50 deltagare utomhus.

Riksdagens social- och hälsovårdsutskott betonar i betänkandet (ShUB 1/2021 rd) med anledning av propositionen att utgångspunkten för lagförslaget är att de åtgärder som behövs i de olika verksamheterna i första hand ska vidtas med stöd av 58 c och 58 d §. Först om dessa och andra vidtagna åtgärder inte räcker till, kan bestämmelserna i 58 g § tillämpas. Även då ska åtgärderna vara nödvändiga för att förhindra en okontrollerad spridning av epidemin och de villkor som anges i 2 momentet i paragrafen ska uppfyllas.

Världshälsoorganisationen WHO har den 26 november 2021 lagt den nya virusvarianten omikron (B.1.1.529) som först konstaterades i Botswana och Sydafrika till förteckningen över oroväckande varianter (VOC, variant of concern). Det europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar ECDC har i sin riskbedömning som publicerades 26.11.2021 konstaterat att omikronvarianten utgör en betydande eller mycket betydande hälsorisk för medborgarna i EU-/EES-länderna. Det europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar ECDC har 15.12.2021 publicerat den senaste riskbedömningen av virusmutationen omikron. Enligt riskbedömningen är det mycket hög sannolikhet att omikronvarianten sprids i EU/EES-området. Den allmänna nivån på den folkhälsorisk som är förenad med detta har bedömts vara mycket hög. Institutet för hälsa och välfärd bedömer att inom kort kommer omikron att orsaka största delen av coronavirusinfektionerna i världen.

Det epidemiologiska läget i sjukvårdsdistriktens områden och erhållna sakkunnigutlåtanden

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikts utlåtande

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt har 28.12.2021 gett ett utlåtande, enligt vilket Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland som grund för prövningen av eventuella beslut enligt 58 §, 58 d § och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar har bett om en bedömning av i synnerhet följande saker:

1. Har det i sjukvårdsdistriktets område konstaterats smittkluster vilkas smittkedjor inte går att spåra på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning utgör en betydande risk för att nya smittor sprids i området?

Som svar på den första frågan konstaterar sjukvårdsdistriktet att det inom sjukvårdsdistriktet konstateras betydande smittkluster vilkas smittkedjor inte går att spåra på ett tillförlitligt sätt. Vecka 51 klarades smittkällan i 51 procent av fallen och under vecka 50 i 72

procent av fallen. Ouppklarade smittkluster konstateras inom hela sjukvårdsdistriktet. De största kända typerna av smittkällor är samma hushåll och den närmaste kretsen. Smittfallen bland skolelever är den tredje största kända smittkällan. Antalet kända smittfall bland elever har minskat något under vecka 51 jämfört med veckan innan.

Kommunernas smittspårning är ännu mer belastad än tidigare, vilket har lett till att allt färre smittkedjor kan klarläggas. Omikronvarianten som sprider sig snabbt ökar ytterligare belastningen på smittspårningen. Det är inte längre möjligt att klarlägga smittkedjan i alla smittfall. Kommunerna har dessutom brist på smittspårare och det är svårt att få mer arbetskraft. Rekrytering av arbetskraft till spårningsarbete har lett till att annan service inom primärvården försämrats. Sjukvårdsdistriktet bedömer att smittkedjorna som inte kan spåras utgör en stor risk för omfattande spridning av nya smittor.

2. Bedöms antalet smittfall inom sjukvårdsdistriktets område enligt sakkunnigutlåtandet leda till att behovet av sjukhusvård och intensivvård ökar i betydande grad, till att social- och hälsovårdspersonalens tillräcklighet eller omsorgen om klienter eller vården av patienter väsentligt äventyras eller till någon annan motsvarande överbelastning av social- och hälsovårdssystemet?

Sjukvårdsdistriktet konstaterar som svar på den andra frågan att det nu förekommer fler covid-19-fall i Egentliga Finland än någonsin tidigare under hela pandemin. Incidensen av konstaterade fall per 100 000 invånare inom Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt var under de senaste 14 dyggen 398. Vecka 51 var antalet rapporterade fall 1081, jämfört med 888 föregående vecka. Under de senaste två veckorna har smittfall konstaterats i alla kommuner förutom en kommun i sjukvårdsdistriktet.

Det tas alltjämt många coronatest, till och med fler än 2 000 per dag. Andelen positiva test är rekordhög 11,8. Det är alltså uppenbart att det finns fall även utöver de testade fallen. Fallen är lindriga och liknar förkylningar. Inom Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt har det

nu bekräftats 40 fall av omikronvarianten. Antalet misstänkta omikronfall är nu 447. Antalet bekräftade och misstänkta fall har ökat mycket snabbt i området.

Största delen av fallen konstateras fortfarande inom familjen och den närmaste kretsen (släktingar, vänner). Belastningen på den specialiserade sjukvården har hållits oförändrad. Den 27 december 2021 vårdades 14 patienter på bäddavdelning och 7 patienter på intensivvårdsavdelning på Åbo universitetscentralsjukhus. På hälsocentralernas bäddavdelningar finns 6 patienter.

Antalet dödsfall har ökat under de senaste veckorna. Antalet dödsfall uppgår nu till sammanlagt 134. I Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt finns 36 av dessa på sjukhus, 67 på vårdavdelningar inom primärvården, 27 i dygnetruntvård inom socialvården och 4 hemma.

Av fallen i Egentliga Finland är den största enskilda åldersklassen (11,9 procent) 5–9-åringar. Överhuvudtaget utgör barnen, som för närvarande i huvudsak är ovaccinerade, alltså en stor andel av smittfallen.

Lägesbilden på basis av uppföljningen av avloppsvattnet visar att halterna av coronavirusets RNA i avloppsvatten har varit kraftigt förhöjda även om det finns veckovis variation i halterna.

Vaccinationerna har framskridit bra i området. Den andra vaccindosens vaccinationstäckning bland personer över 12 år är nu 85,3 procent. Vaccinationstäckningen av den andra dosen är som lägst (ca 70–75 procent) bland barn under 15 och bland 25–34-åringar. Vaccinationstäckningen för den tredje dosen har stigit och uppgår nu till 23,1 procent. Den största vaccinationstäckningen för den tredje dosen finns bland personer över 80 år (cirka 74 procent). Det finns fortfarande fickor av ovaccinerade geografiskt i norra delen av landskapet och befolkningsmässigt bland dem som talar andra språk än finska eller svenska. Även barn under 12 år i huvudsak ovaccinerade.

Risken för att ovaccinerade ska insjukna i covid är inom Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt för närvarande tre gånger större än för

dubbelvaccinerade och ungefär 10 gånger större än för trippelvaccinerade. Andelen fullvaccinerade som blivit inlagda för sjukhusvård håller på att öka. Risken för att bli inlagd för specialiserad sjukvård är för ovaccinerade fortsättningsvis 17 gånger större än för de dubbelvaccinerade.

Antalet smittfall bedöms öka i synnerhet när omikronvariantens andel ökar. Omikronvarianten smittar mycket lätt. Den kan också smitta dem som är vaccinerade, som in sin tur kan föra smittan vidare. De bekräftade eller misstänkta omikronfallen som tillsvidare har konstaterats i Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt har orsakat en sjukdom med lindriga symtom eller till och med inga symtom alls. Om antalet fall ökar kraftigt ökar även risken för att fler kommer att behöva sjukhusvård. Belastningen på hälso- och sjukvården i sjukvårdsdistriktet kan i sådana fall bli kritiskt hög. Uppgifterna från andra länder om spridningen av omikronvarianten stöder tills vidare inte entydigt en sådan utvecklingstrend, men kunskapsunderlaget är fortfarande ofullständigt i fråga om detta.

Dubbelvaccinering bedöms minska risken för att insjukna allvarligt i covid-19. Vaccinationstäckningen av dem som är dubbelvaccinerade är på en bra nivå i området, men täckningen varierar enligt åldersgrupp och region. En tredje dos vaccin bedöms ge ett gott skydd mot en allvarlig form av sjukdomen och till och med mot att bli smittad. Vaccinationstäckningen av den tredje dosen är emellertid bara 23,6 procent i området och har således tillsvidare ingen stor effekt på antalet smittfall i området.

3. Utgör kundernas eller deltagarnas fysiska närhet till varandra, antalet personer som samtidigt befinner sig på plats eller deras placering i utrymmet i övrigt eller spridning av sjukdomen via ytor en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19, och finns det i verksamheten eller i de utrymmen som används för den en särskild risk för att betydande smittkedjor uppkommer?

Regionförvaltningsverket har bett om en närmare beskrivning av läget med tanke på detta. Dessutom bad regionförvaltningsverket om

ställningstagande till om dessa kluster endast konstateras i vissa kommuner eller också i större utsträckning i hela sjukvårdsdistriktet.

Som svar på den tredje frågan anser sjukvårdsdistriktet att fysisk närhet mellan människor och antalet personer som vistas samtidigt på ett ställe utgör en särskild risk för spridning av covid-19. Smitta sker via droppaerosol, särskilt om det inte är möjligt att använda ett näs-munskydd, såsom när man äter och dricker. Omikronvarianten sprids mycket lätt och ökar risken för smitta hos personer som vistas i samma rum om det finns en i samlingsgruppen som är smittbärare. En bärare av omikronvarianten kan också vara symptomfri, vilket ytterligare ökar risken för smitta hos personer som vistas i samma utrymmen i och med att man inte kan bli varse om sjukdomen när symptom saknas.

Beslutets nödvändighet

Regionförvaltningsverket har dessutom frågat om det enligt sjukvårdsdistriktets bedömning är uppenbart att de redan vidtagna åtgärderna inte är tillräckliga och om ett beslut enligt 58 §, 58 d § och/eller 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar är nödvändigt på det sätt som avses i lagen för att förhindra spridningen av covid-19. Regionförvaltningsverket har dessutom bitt sjukvårdsdistriktet motivera bedömningen separat beträffande 58, 58 § d § och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar. Regionförvaltningsverket har dessutom frågat om ett eventuellt beslut är nödvändigt inom hela sjukvårdsdistriktet.

Som svar på frågorna anser sjukvårdsdistriktet att beslutet är nödvändigt inom hela sjukvårdsdistriktet eftersom smittfall har konstaterats i nästan alla kommuner i sjukvårdsdistriktet.

Regionförvaltningsverket har dessutom frågat när beslutet bör träda i kraft och hur länge det bör vara i kraft om beslutet enligt sjukvårdsdistriktets bedömning är nödvändigt.

Som svar på frågorna anser sjukvårdsdistriktet att beslutet är nödvändigt. Det bör träda i kraft 1.1.2022. Beslutet bör till en början vara i kraft i två veckor eftersom man under den perioden får information om den sjukdomsbörda som omikronvarianten orsakar.

Regionförvaltningsverket har dessutom frågat vad som ska omfattas av ett eventuellt beslut enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar och på vilka grunder:

- o verksamhetsenheter inom social- och hälsovården
- o läroanstalter
- o daghem
- o bostäder och motsvarande lokaler
- o allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar.

Regionförvaltningsverket har dessutom frågat om det epidemiologiska läget beträffande objekt enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar enligt sjukvårdsdistriktets uppfattning kräver

- o att lokalerna i fråga stängs eller att allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar förbjuds helt och hållet
- o eller endast till den del ett visst antal personer överskrids - om ja, hur många personer?

Vilka utrymmen bör ett eventuellt beslut enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar gälla och på vilka grunder:

- alla utrymmen enligt 58 d § eller
- vissa utrymmen enligt 58 d §, såsom
  - 1) utrymmen inomhus som används för samtidig vistelse av fler än 10 kunder eller deltagare,
  - 2) med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till fler än 50 kunder eller deltagare samtidigt och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt,
  - 3) lokaler som används för verksamhet som avses i 58 g § 4 mom. oberoende av antalet kunder eller deltagare i verksamheten.

Regionförvaltningsverket har dessutom frågat vilka utrymmen som ska omfattas av ett eventuellt beslut enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar och på vilka grunder:

o alla utrymmen enligt 58 g § eller

o vissa utrymmen enligt 58 g §, i vilka man särskilt har upptäckt smittspridning

1) utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott,

2) allmänna bastur och simhallars, friluftsbads och badinrättnings bassängområden samt omklädningsrum som finns i omedelbar anslutning till dem,

3) dansplatser samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp;

4) nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparkers utrymmen inomhus;

5) inomhuslekparker och inomhuslekplatser;

6) allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för tillhandahållande av tjänster samt passager till dessa lokaler.

Regionförvaltningsverket har bett sjukvårdsdistriktet i synnerhet ge ett utlåtande om vilka av de objekt som föreslås bli begränsade som har ett orsakssamband med eventuella infektioner. Om det inte är klarlagt varifrån smittorna härstammar har regionförvaltningsverket bett att också detta nämns i utlåtandet.

Sjukvårdsdistriktet anser att i det nuvarande epidemiologiska läget och särskilt i och med förekomsten av den mycket mer smittsamma virusvarianten, samt den goda vaccinationstäckningen till trots, kommer sammankomstbegränsningarna för olika evenemang och i olika utrymmen att minska i synnerhet ovaccinerades kontakter med vaccinerade och med varandra. Enligt sjukvårdsdistriktet har det funnits skäl att begränsa utrymmen och verksamhet med hög och måttlig risk enligt THL:s riskbedömningstabell.

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland har 20.12.2021 utfärdat förordnanden enligt 58 g och 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar. Dessutom har statsrådet utfärdat en föreskrift om restaurangernas öppettider. Föreskriften trädde i kraft 24.12.2021. Samtidigt begränsades användningen av coronapass från och med 24.12.2021. I nuläget är det ännu för tidigt att dra slutsatser om effekterna av dessa restriktioner.

Sjukvårdsdistriktet anser att de nuvarande begränsningarna i området är tillräckliga. Enligt sjukvårdsdistriktets synpunkt skulle beslutet alltså inte omfatta i 58 g § avsedda utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott. Sjukvårdsdistriktets motivering är att under hösten har idrottsanläggningarna inte utgjort någon särskild risk för spridning av smitta, till skillnad från restauranger, privata evenemang och social verksamhet i hemmet och den närmaste kretsen. Med beaktande av begränsningarnas proportionalitet är det dessutom sannolikt att begränsningar av motion och idrott har oskäligen negativa konsekvenser för folkhälsan jämfört med den potentiella risken för smitta i lokalerna. Av verksamhetsutövarna förutsätts redan nu hälsosäkerhetsåtgärder enligt 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar. Dessutom anser sjukvårdsdistriktet att restriktionerna särskilt inte ska gälla barns och ungas hobbyverksamhet. Omikronvarianten har orsakat en lindrig sjukdom och hittills har ingen med konstaterad eller misstänkt omikroninfektion behövt sjukhusvård. Eftersom restriktionerna har varit i kraft endast en vecka är det för tidigt att dra slutsatser om deras effektivitet, särskilt när det gäller belastningen på sjukhusvården.

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt har 29.12.2021 kompletterat sitt utlåtande per telefon. Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt berättade att situationen försämrats inom sjukvårdsdistriktet efter det att utlåtandet gavs. I Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikts eget laboratorium undersöktes 28.12.2021 sammanlagt 268 positiva coronatest. Den 28 december var antalet positiva test över 300, när

man räknar med testen från övriga laboratorier i Egentliga Finland. Av dessa test visade 67 procent på omikronvarianten.

Satakunta sjukvårdsdistrikts utlåtande

Satakunta sjukvårdsdistrikt har 29.12.2021 gett ett utlåtande, enligt vilket Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland som grund för prövningen av eventuella beslut enligt 58 §, 58 d § och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar har bett om en bedömning av i synnerhet följande saker:

1. Har det i sjukvårdsdistriktets område konstaterats betydande smittkluster vilkas smittkedjor inte går att spåra på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning utgör en betydande risk för omfattande spridning av nya smittor i området?

Smittspårningen har under hela epidemin varit mycket effektiv i Satakunta. Situationen har dock försämrats snabbt under de senaste två veckorna. Antalet fall har stigit kraftigt och incidensen under två veckor har stigit till toppsiffror.

Den snabba ökningen av smittfallen samt att även dubbelvaccinerade insjuknar tyder på att omikronvarianten sannolikt har ökat snabbt också i Satakunta. Tyvärr finns det ingen metod som sjukvårdsdistriktet kunde använda sig av för att fastställa omikronvarianten i realtid. Uppgifterna från THL:s sekvensering fås med alltför lång fördröjning.

I Satakunta område konstateras nu dagligen betydande smittkluster vilkas smittkedjor inte går att spåra på ett tillförlitligt sätt. Dessa medför en betydande risk för omfattande spridning av smittor, vilket redan har skett.

Förra veckan (20–26.12.2021) konstaterades 701 fall i Satakunta, i dag har endast 532 fall registrerats i SAI-registret vid smittspårningen, dvs. i cirka en fjärdedel av fallen ligger smittspårningen efter på grund av det stora antalet fall och personalunderskottet i och med julhelgerna. I fråga om de fall som

registrerats i registret var smittkällan känd endast i 45 procent av fallen, medan den tidigare vanligtvis har kunnat utredas i över 80 procent av fallen. Läget är alltså det att smittspårningen inte i nuläget med de resurser som kommunerna har kan genomföras effektivt utan restriktioner.

Erfarenheterna från resten av världen visar att det är mycket svårt, för att inte säga omöjligt, att begränsa omikronvarianten genom smittspårning. Genom effektiva restriktioner och genom att minska kontakterna mellan människor kan man sannolikt vinna lite tid för att ytterligare vaccinera särskilt riskgrupper och hälso- och sjukvårdspersonal för att undvika överbelastning inom hälso- och sjukvården.

2. Bedöms antalet smittfall inom sjukvårdsdistriktets område enligt sakkunnigbedömningen leda till att behovet av sjukhusvård och intensivvård ökar i betydande grad, till att social- och hälsovårdspersonalens tillräcklighet eller omsorgen om klienter eller vården av patienter väsentligt äventyras eller till någon annan motsvarande överbelastning av social- och hälsovårdssystemet?

Ökningen av antalet fall har varit mycket kraftig särskilt under de två senaste veckorna. Enligt THL:s coronakarta är incidensen av covidfall i Satakunta i dag 463/100 000 invånare/14 dygn. Enligt Satakuntas egen noggrannare statistik var incidensen 14.12–27.12.2021 rentav 524/100 000 invånare/14 dygn.

Incidensen är mycket hög i alla kommuner i Satakunta. Man vet ännu inte med säkerhet hur den förändrade situationen och den sannolika utbredningen av omikronstammen påverkar behovet av sjukhusvård.

För närvarande har Satasairaala två patienter i intensivvård och tre patienter i avdelningsvård (läget 29.12.2021), dvs. belastningen på den specialiserade sjukvården eller intensivvården har tills vidare inte stigit. På hälsocentralens bäddavdelning vårdades fyra covidpatienter på morgonen. Under de senaste dagarna har man dock fått kännedom om flera exponeringssituationer vid vårdinrättningar med

dygnetruntvård och det är ännu oklart om dessa leder till ett ökat behov av sjukhusvård. Därför bör man kraftigt påskynda den tredje vaccinationen av riskgrupper för att undvika allvarliga sjukdomsfall bland riskgrupperna.

Enligt preliminära uppgifter från Danmark, Norge och Sydafrika verkar omikronsmittan lindrigare än tidigare varianter, men eftersom det rådande läget fortfarande är osäkert måste man också förbereda sig på en betydande ökning av sjukhusfallen. Vaccinationerna verkar dock ge ett bra skydd mot att insjukna allvarligt, även om de inte skyddar särskilt bra mot en mycket lindrig infektion. Hur som helst väcker den snabba spridningen av även lindriga infektioner bland hälso- och sjukvårdspersonalen och deras familjemedlemmar oro över hur personalen ska räcka till inom hälso- och sjukvården.

Smittspårningen i kommunerna i Satakunta har under julhelgerna överbelastats i hela Satakunta, men särskilt i Björneborg och Raumo. Testverksamheten har kunnat fortsätta på ett ganska heltäckande sätt och i många kommuner får man fortfarande tid för ett test samma dag eller följande dag. Det finns dock en betydande risk för att gränsen för provtagningskapaciteten snart överskrids om antalet sjukdomsfall ökar och teststrategin hålls oförändrad. I enlighet med den riksomfattande riktlinjen strävar man nu efter att en del av testbehovet ska riktas till en effektivare användning av hemtest för personer med lindriga symtom och personer som inte hör till en riskgrupp.

3. Utgör kundernas eller deltagarnas fysiska närhet till varandra, antalet personer som samtidigt befinner sig på plats eller deras placering i utrymmet i övrigt eller spridning av sjukdomen via ytor en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19, och finns det i verksamheten eller i de utrymmen som används för den en särskild risk för att betydande smittkedjor uppkommer?

Fysisk närhet mellan människor och antalet personer som vistas samtidigt på ett ställe utgör en särskild risk för spridning av covid-19. Smitta sker via droppaerosol, särskilt om det inte är möjligt att

använda ett näs-munskydd, såsom när man äter och dricker. Omikronvarianten sprids mycket lätt och ökar risken för smitta hos personer som vistas i samma rum om det finns en i samlingsgruppen som är smittbärare. En bärare av omikronvarianten kan också vara symptomfri, vilket ytterligare ökar risken för smitta hos personer som vistas i samma utrymme och med att man inte kan bli varse om sjukdomen när symptom saknas. Risken är särskilt hög för ovaccinerade.

Beslutets nödvändighet

Är det enligt er bedömning uppenbart att de redan vidtagna åtgärderna inte är tillräckliga och är ett beslut enligt 58 §, 58 d § och/eller 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar nödvändigt på det sätt som avses i lagen för att förhindra spridningen av covid-19?

Sjukvårdsdistriktet hänvisar till tidigare utlåtanden 20.12.2021 och 22.12.2021. I Satakunta har man länge tillämpat en omfattande munskyddsrekommendation, som ytterligare utvidgades vecka 50. Det har även funnits en rekommendation om distansarbete.

Smittspårningen och testerna har fortsatt, men i fråga om dessa har kommunernas resurser i Satakunta redan delvis överskridits. Strävan har varit att främja vaccinationer på många olika sätt, men de ligger fortfarande något efter den genomsnittliga nivån i Finland och tillgången på vaccinationspersonal har varit dålig trots att den aktiverats på många sätt. Man har också strävat efter att få privata sidan med i vaccinationerna. Sammankomstbegränsningarna hade redan skärpts, men coronapasset gjorde det möjligt för vaccinerade att delta i tillställningar och evenemang med normalt antal deltagare.

Den 24 december 2021 trädde regionförvaltningsverkets stränga förelägganden i kraft som baserade sig på 58, 58 d och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar. Genom det nuvarande beslutet har de varit i kraft så kort tid att effekterna av dem ännu inte kan bedömas.

Inom Satakunta sjukvårdsdistrikt har infektionerna ökat kraftigt. Incidensen har stigit trots de effektiva åtgärder som vidtagits. Därför är det nödvändigt att ytterligare minska kontakterna mellan människor. Enligt sjukvårdsdistriktets bedömning är det befogat att förlänga 58 § enligt lagen om smittsamma sjukdomar. Belastningen på hälso- och sjukvården är stor, även om antalet covid-19-patienter inom den specialiserade sjukvården fortfarande är litet. Man måste dock förbereda sig på en sannolik ökning av antalet patienter under de närmaste veckorna. Något som även väcker oro är hur personalen ska räcka till om omikronvarianten ökar snabbt. Sjukvårdsdistriktet anser alltså att villkoren i 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar fortfarande uppfylls i Satakunta samt också att det är nödvändigt att hålla 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar i kraft.

Regionförvaltningsverket har bett sjukvårdsdistriktet motivera bedömningen separat beträffande 58, 58 § d § och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar;

- Är ett eventuellt beslut nödvändigt inom hela sjukvårdsdistriktet?
- Om ni inte anser att beslutet är nödvändigt inom hela sjukvårdsdistriktet ber regionförvaltningsverket om en bedömning av om det är nödvändigt inom vissa kommuners område och vilka dessa kommuner är.

Sjukvårdsdistriktet bedömer att det är nödvändigt att förlänga beslutet enligt 58 §, 58 d § och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar inom hela sjukvårdsdistriktet eftersom sjukdomsfall har konstaterats i stor omfattning inom hela Satakunta sjukvårdsdistrikt.

Om ni anser att beslutet är nödvändigt, när bör det träda i kraft och hur länge bör det vara i kraft?

Sjukvårdsdistriktet anser att ett förlängt beslut är nödvändigt. 58 §, 58 d § och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar gäller för närvarande till 31.12.2021. Restriktionerna har varit i bruk så kort tid att åtgärdernas effekt inte kan bedömas. Efter att läget ytterligare försämrats anser sjukvårdsdistriktet att det är nödvändigt att hålla restriktionerna i kraft. Sjukvårdsdistriktet bedömer att det nya

beslutet bör vara i kraft i två veckor fram till 15.1.2022. Under denna tid blir informationen om omikronvariantens egenskaper och dess spridning sannolikt klarare.

Vilka objekt bör ett eventuellt beslut enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar gälla och på vilka grunder: o verksamhetsenheter inom social- och hälsovården o läroanstalter o daghem o bostäder och motsvarande lokaler o allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar?

En betydande del av infektionerna har under de senaste veckorna konstaterats hos barn i skol- och daghemsåldern. Detta har orsakat många exponeringssituationer, men antalet säkra fortsatta infektioner har varit ganska litet. Fortsatt smitta som konstaterats på daghem har huvudsakligen skett från arbetstagare till barn eller andra arbetstagare. Sjukvårdsdistriktet bedömer att stängning av daghem och läroanstalter kan vara ett sätt att minska antalet smittfall.

Covid-19 hos barn är i huvudsak lindrig och leder mycket sällan till sjukhusvård. Distansskola, avbrytandet av småbarnspedagogiken och avbrytandet av barnens fritidsaktiviteter har betydande negativa konsekvenser för barnen. Även enligt social- och hälsovårdsministeriets styrning ska restriktioner som rör barn vara en sistahandsåtgärd. Sjukvårdsdistriktets anser att bedömningen av eventuella beslut om stängning av skolor ska göras först innan skolornas jullov upphör utgående från den situation som då råder. Inskränkning av barns rättigheter är en sista utväg.

Allmänna sammankomster och offentliga tillställningar skapar nära kontakter mellan människorna och utgör därmed en risk för spridning av covid-19. Sjukvårdsdistriktet bedömer att ett totalt förbud mot allmänna sammankomster och offentliga tillställningar sannolikt avsevärt minskar antalet covidfall. Att använda coronapasset som ett alternativ till restriktionerna är för närvarande inte tillräckligt för att sänka antalet smittade, eftersom också vaccinerade redan nu både

insjuknar och sprider smittan vidare, vilket kommer att ske ännu mer än tidigare när omikronstammen sprider sig.

Sjukvårdsdistriktet bedömer att det är motiverat att tillfälligt förbjuda offentliga tillställningar eller allmänna sammankomster. Senare, när den nuvarande omikronvågen har passerat, kan man åter ta i bruk coronapasset, men gärna utan testmöjlighet, eftersom syftet med coronapasset är att skydda ovaccinerade från exponering.

Kräver det epidemiologiska läget beträffande objekt enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar enligt sjukvårdsdistriktets uppfattning o att lokalerna i fråga stängs eller att allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar förbjuds helt och hållet o eller endast till den del ett visst antal personer överskrids - om ja, hur många personer

Vilka utrymmen bör ett eventuellt beslut enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar gälla och på vilka grunder:

- o alla utrymmen enligt 58 d § eller
- o vissa utrymmen enligt 58 d §, såsom
  - 1) utrymmen inomhus som används för samtidig vistelse av fler än 10 kunder eller deltagare,
  - 2) med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till fler än 50 kunder eller deltagare samtidigt och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt;
  - 3) lokaler som används för verksamhet som avses i 58 g § 4 momentet oberoende av antalet kunder eller deltagare i verksamheten.

Enligt sjukvårdsdistriktets bedömning ska ett beslut enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar gälla alla lokaler som avses i 58 g § oberoende av antalet kunder eller deltagare.

Vilka utrymmen bör ett eventuellt beslut enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar gälla och på vilka grunder:

- o alla utrymmen enligt 58 g § eller

o vissa utrymmen enligt 58 g §, i vilka man särskilt har upptäckt smittspridning

- 1) utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott,
- 2) allmänna bastur och simhallars, friluftsbads och badinrättnings bassängområden samt omklädningsrum som finns i omedelbar anslutning till dem,
- 3) dansplatser samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp;
- 4) nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparkers utrymmen inomhus,
- 5) inomhuslekparker och inomhuslekplatser,
- 6) allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för tillhandahållande av tjänster samt passager till dessa lokaler.

Sjukvårdsdistriktet anser att i det nuvarande epidemiologiska läget och särskilt i och med förekomsten av den mycket mer smittsamma virusvarianten, samt den så småningom ökande vaccinationstäckningen till trots, kommer sammankomstbegränsningarna för olika evenemang och i olika utrymmen att minska i synnerhet ovaccinerades kontakter med vaccinerade och med varandra. Enligt sjukvårdsdistriktets uppfattning har det funnits skäl att begränsa utrymmen och verksamhet som enligt THL:s riskbedömningstabell är förknippade med hög eller måttlig risk. Dessa restriktioner bör förlängas.

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland har 23.12.2021 meddelat förelägganden enligt 58 g § och d § i lagen om smittsamma sjukdomar. Dessutom har statsrådet utfärdat en föreskrift om restaurangernas öppettider. Föreskriften trädde i kraft 24.12.2021. Samtidigt begränsades användningen av coronapass från och med 24.12.2021. I nuläget är det ännu för tidigt att dra slutsatser om effekterna av dessa restriktioner.

Enligt de senaste veckornas uppgifter från smittspårningen har inga betydande mängder smittfall påvisats i någon av de ovan nämnda utrymmena. Med beaktande av virusets spridning, särskilt i nära kontakter mellan människor, kan det dock antas att smitta kan uppkomma i alla ovan nämnda utrymmen eller situationer. Epidemiologiskt anses det således inte vara motiverat att särskilja någon situation eller något utrymme från helheten. Sjukvårdsdistriktet anser att alla utrymmen och all verksamhet med hög och måttlig risk enligt THL:s riskbedömningstabell bör begränsas. Sjukvårdsdistriktet anser att beslutet bör gälla alla ovan nämnda lokaler. Barns och ungas hobbyverksamhet bör inte omfattas av restriktioner.

I utlåtandet har man beaktat den gemensamma ståndpunkten hos den regionala arbetsgruppen för bekämpning av smittsamma sjukdomar i Satakunta (ATTR), statsrådets styrning och den epidemiologiska information som för närvarande finns.

Sjukvårdsdistriktet anser vidare att det med beaktande av det epidemiologiska läget i hela Finland är effektivast och motiverat att fatta betydande restriktionsbeslut genom riksomfattande enhetliga beslut i alla områden som uppfyller kriterierna för ett område med samhällsspridning. På så sätt är besluten jämlika, lättare att förutse och lättare att tillägna sig även ur befolkningens synvinkel. Det är också viktigt att de restaurangrestriktioner som statsrådet infört står i linje med de övriga restriktionsbesluten.

Restriktioner som är i kraft i Sydvästra Finland genom beslut av regionförvaltningsverket

Inom Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finlands verksamhetsområde är följande beslut som regionförvaltningsverket fattat med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar i kraft:

- LSAVI/11075/2021 beslut 12.10.2021 om ordnande av hälsokontroller enligt 15–16 § i lagen om smittsamma sjukdomar på Meyer Turku Oy:s verksamhetsställen i Åbo och S.t Karins, hälsokontrollerna ordnas av städerna. Beslutet är i kraft till och med den 2 maj 2022.
- LSAVI/11076/2021 beslut 13.10.2021 om ordnande av hälsokontroller enligt 15–16 § i lagen om smittsamma sjukdomar på Rauma Marina Constructions Oy:s verksamhetsställen i Raumo, hälsokontrollerna ordnas av staden. Beslutet är i kraft till och med den 2 maj 2022.
- LSAVI/14622/2021 beslut 17.12.2021 om gränskontroller enligt 15 § i lagen om smittsamma sjukdomar i Åbo, Björneborgs, Raumo och Nådendals hamnar och på Åbo och Björneborgs flygplatser. I kraft 18.12.2021 - 31.1.2022.
- LSAVI/14623/2021 beslut 17.12.2021 om gränskontroller enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar i Åbo, Björneborgs, Raumo och Nådendals hamnar och på Åbo och Björneborgs flygplatser. I kraft 18.12.2021 - 31.1.2022.
- LSAVI/13784/2021 beslut 20.12.2021: förordnande enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar som förbjuder offentliga tillställningar och allmänna sammankomster samt i beslutet närmare angivna restriktioner enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar under tiden 22.12-31.12.2021 i kommunerna i Egentliga Finland.
- LSAVI/14673/2021 beslut 20.12.2021: förordnande enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar om användningen av

utrymmen med de närmare avgränsningar som anges i beslutet under tiden 22.12-31.12.2021 i kommunerna i Egentliga Finland.

- LSAVI/14679/2021 beslut 23.12.2021: förordnande enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar som förbjuder offentliga tillställningar och allmänna sammankomster samt i beslutet närmare angivna restriktioner enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar under tiden 24.12-31.12.2021 i kommunerna i Satakunta.
- LSAVI/14678/2021 beslut 23.12.2021: förordnande enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar om användningen av utrymmen med de närmare avgränsningar som anges i beslutet under tiden 24.12-31.12.2021 i kommunerna i Satakunta.

I regionen gäller även av statsrådet införda restriktioner som rör förplägnadsverksamhet.

Uppfyllandet av de lagstadgade förutsättningarna för beslutet

Uppfyllande av förutsättningar enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar

58 § i lagen om smittsamma sjukdomar reglerar bland annat

förbudet mot allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Enligt paragrafen förutsätts det att en allmänfarlig smittsam sjukdom som orsakar stor risk för smitta har konstaterats. Dessutom ska åtgärden vara nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Regionförvaltningsverket konstaterar att covid-19 uppfyller definitionen av en allmänfarlig sjukdom som orsakar omfattande smittorisk i enlighet med 1 § i förordningen om smittsamma sjukdomar. Enligt sjukvårdsdistriktens utlåtanden är det nödvändigt att förbjuda offentliga tillställningar och allmänna sammankomster för att förhindra att sjukdomen sprids. I Sydvästra Finland har lindrigare åtgärder enligt lagen om smittsamma

sjukdomar vidtagits för att förhindra spridningen av covidepidemin, men eftersom de inte har varit tillräckliga behövs det kraftigare åtgärder för att förhindra smittspridningen. Regionförvaltningsverket anser att åtgärderna står i rätt proportion till sitt syfte när man beaktar tidigare vidtagna åtgärder samt de grunder som framgår av sjukvårdsdistriktens utlåtanden när läget har försvårats ytterligare på grund av spridningen av omikronvarianten.

Däremot anser regionförvaltningsverket att kriterierna för att begränsa andra objekt enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar inte uppfylls. Social- och hälsovårdens verksamhet är nödvändig för att hantera epidemin och för att ordna samhällets övriga vitala social- och hälsovårdstjänster. I fråga om läroanstalter och daghem är det möjligt att vidta fler lindrigare åtgärder före stängning av dem. Inte heller när det gäller stängning av bostäder och motsvarande lokaler har regionförvaltningsverket fått information som skulle tala för att detta skulle vara nödvändigt för att förhindra spridning av covid-19. Sjukvårdsdistriktens utlåtanden ger inte stöd för begränsning av övriga objekt.

Uppfyllande av kriterierna enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar

Härnäst granskas huruvida kriterierna enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar uppfylls. När beslutet fattades var en förutsättning för tillämpning av bestämmelsen enligt 58 g 2 mom. 1 punkten i lagen om smittsamma sjukdomar att incidensen av bekräftade smittfall inom sjukvårdsdistriktets område under de senaste 14 dagar för vilka information finns att tillgå är minst 50 per 100 000 invånare. Lagen såsom den lydde då var i kraft till och med 31.12.2021. Enligt sjukvårdsdistriktens utlåtanden uppfylls den här förutsättningen. Härnäst granskas förutsättningarna som gäller när beslutet fattas samt när det verkställs under beslutets giltighetstid från och med 1.1.2022.

Enligt 58 g § (1221/2021) i lagen om smittsamma sjukdomar förutsätts det för det första att det är uppenbart att åtgärderna enligt

58 d § och andra åtgärder som redan har vidtagits inte kan anses vara tillräckliga på grund av en särskild spridningsrisk i anslutning till verksamheten. Det framgår av sjukvårdsdistriktens utlåtanden att covid-19-epidemin har fortsatt och antalet smittfall ökat trots de restriktioner som tidigare nämnts i det här beslutet.

Det kommer hela tiden mer information om egenskaperna hos virusvarianten omikron. På basis av laboratorieundersökningar och en preliminär registerbaserad analys som nyligen utfördes i Storbritannien har det visat sig att omikron sannolikt kan orsaka sjukdom också hos personer som fått två vaccindoser. Den tredje vaccindosen verkar klart minska smittrisen, men informationen om detta är fortfarande bristfällig. Däremot finns det ännu inte tillräckligt med data om omikronvariantens förmåga att orsaka en allvarlig sjukdomsform hos vaccinerade respektive ovaccinerade. Det europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar ECDC har i en uppdaterad riskbedömning 15.12.2021 bedömt att även om omikronvarianten inte orsakar en allvarlig sjukdom lika ofta som deltavarianten kommer den ökade infektionsförmågan hos omikronvarianten och den därmed sammanhängande exponentiella ökningen av sjukdomsfall snabbt att undanröja potentiella fördelar. ECDC anser därför att det är mycket sannolikt att omikronvarianten kommer att leda till att fler vårdas på sjukhus samt till fler dödsfall, utöver dem som kan förväntas bli aktuella på grund av deltavarianten.

Rekommendationerna om vaccinationer, hygien, användning av munskydd och andra åtgärder som främjar hälsosäkerheten samt de lagstadgade skyldigheterna, såsom 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar, har inte räckt till för att stävja epidemin. Med stöd av det ovan nämnda och i synnerhet sjukvårdsdistriktens utlåtanden kan de åtgärder som avses i 58 d § och andra åtgärder som redan vidtagits inte anses vara tillräckliga på grund av den särskilda spridningsrisk som är förknippad med verksamheten.

Enligt 58 g § 2 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar förutsätts för det första att man inom kommunen eller

sjukvårdsdistriktet konstaterar smittkluster, vilkas smittkedjor inte går att spåra på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för att nya infektioner sprids inom området. Enligt sjukvårdsdistriktens utlåtanden uppfylls den här förutsättningen.

För det andra förutsätter 58 g § 2 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar att antalet smittfall inom sjukvårdsdistriktets område enligt en sakkunnigbedömning bedöms leda till att behovet av sjukhusvård och intensivvård ökar i betydande grad, till att social- och hälsovårdspersonalens tillräcklighet eller omsorgen om klienter eller vården av patienter väsentligt äventyras eller till någon annan motsvarande överbelastning av social- och hälsovårdssystemet. Enligt sjukvårdsdistriktens utlåtanden uppfylls också den här förutsättningen.

Enligt 58 g § 5 moment ska dessutom hänsyn tas till känd sakkunskap om huruvida kundernas eller deltagarnas fysiska närhet till varandra, antalet personer som samtidigt befinner sig på plats eller deras placering i utrymmet i övrigt eller spridning av sjukdomen via ytor utgör en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19, samt till om det i verksamheten eller i de utrymmen som används för den finns en särskild risk för att betydande smittkedjor uppkommer. Enligt sjukvårdsdistriktens utlåtanden uppfylls den här förutsättningen.

Enligt 58 g § 6 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar gäller beslutet inte professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet. Beslutet får fattas för högst två veckor åt gången. Även det här villkoret uppfylls eftersom de här avgränsningarna har gjorts i beslutet.

Regionförvaltningsverket anser att kriterierna för att meddela föreläggandena enligt det här beslutet uppfylls på det sätt som avses i 58 § och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar beträffande de objekt som nämns i det här beslutet.

Begränsning av grundläggande fri- och rättigheter

När restriktioner enligt 58 § och 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar införs är man tvungen att särskilt ingripa i näringsfriheten och mötesfriheten och på så sätt begränsa människors grundläggande fri- och rättigheter. Grunderna för inskränkningar måste vara godtagbara och i linje med principerna om proportionalitet och ändamålsenlighet.

Enligt regionförvaltningsverkets bedömning finns det acceptabla grunder för begränsningarna som nu meddelas för offentliga tillställningar och allmänna sammankomster och för villkoren som ställs för användning av lokaler. Regionförvaltningsverket konstaterar att genom begränsningar av offentliga tillställningar uppfylls syftet med lagen om smittsamma sjukdomar, vilket är att förhindra spridning av smittsamma sjukdomar. Lagens särskilda kriterier för ett beslut enligt 58 § och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar uppfylls. De redan vidtagna åtgärderna bedöms vara otillräckliga i nuläget.

Regionförvaltningsverket har enligt principen om ändamålsenlighet i 6 § i förvaltningslagen på basis av den erhållna epidemiologiska redogörelsen kommit till ett avgörande som poängterar liv och hälsa som rättsobjekt före näringsfriheten, kommunal självstyrelse och andra rättigheter som skyddas av grundlagen. Därför ses de meddelade begränsningarna som proportionerliga eftersom omikronvarianten sprids bland befolkningen i Sydvästra Finland. Begränsningarna enligt 58 § och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar är enligt regionförvaltningsverkets uppfattning inte i strid med jämlikheten enligt 6 §, rätten till liv, personlig frihet och integritet enligt 7 §, mötes- och föreningsfriheten enligt 13 §, näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen och inte heller i strid med kommunal självstyrelse enligt 121 §, utan regionförvaltningsverket poängterar enligt 7 § rätten till liv som ett högre rättsobjekt. Regionförvaltningsverket konstaterar att begränsningarna är kortvariga och fungerar som ett verktyg för att säkerställa hälsosäkerheten i det svåra epidemiologiska läget då omikronvarianten sprids med R-talet 3–4.

Regionförvaltningsverket konstaterar att med det här riktade beslutet begränsas de grundläggande fri- och rättigheterna i enlighet med proportionalitetsprincipen så lite som möjligt på basis av den regionala lägesbedömningen av epidemin. Regionförvaltningsverket konstaterar att syftet med begränsningarna av offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas inomhus och i utomhusutrymmen är att förhindra att läget försämras och på så sätt undvika långvariga restriktioner som i ännu större utsträckning skulle ingripa i grundläggande fri- och rättigheter.

Regionförvaltningsverket konstaterar att under epidemin har man betonat att begränsningar som rör barn och unga ska komma i sista hand. Enligt utlåtandet av Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt är den största enskilda gruppen där det finns smittfall 5–9-åringar, 11,9 procent av alla smittfall under de senaste 14 dygnen. När fördelningen av smittfallen granskas enligt den ålderstabell som presenterats i Egentliga Finlands samordningsgrupp 28.12.2021 och man räknar smittfallen enligt åldersgrupper om tio år kan man se variation i olika grupper. Av alla smittfall har fallen bland 0–9-åringar utgjort 16,3 procent, bland 10–19-åringar 13,4 procent, bland 20–29-åringar 16,3 procent, bland 30–39-åringar 18,1 procent, 40–49-åringar 14,3 procent, 50–59-åringar 10,0 procent och 60–69-åringar 7,7 procent. I åldersgruppen över 70 är smittfallen betydligt färre: 70–79-åringar 2,8 procent, 80–89-åringar 0,9 procent och 90–119-åringar 0,2 procent. Satakunta sjukvårdsdistrikt konstaterar i sitt utlåtande att inskränkning av barns rättigheter är en sista utväg.

Den mindre andelen smittfall hos äldre kan förklaras dels av de tredje coronavaccineringarna som först riktats mot den äldre befolkningen, dels av lägre social aktivitet. Enligt forskningsresultaten förbättrar den tredje coronavaccineringen skyddet mot både omikronsmitta och allvarliga former av covid-19.

Däremot kan man i fråga om andra åldersgrupper inte tydligt se sådana betydande smittoppar som det skulle vara möjligt att ingripa i genom exakta begränsningsåtgärder. Tidigare under epidemin har

man t.ex. sett att de restriktioner som gäller restauranger har en tydlig inverkan på sänkningen av antalet smittfall i och med att en stor del av infektionerna före restriktionerna har påträffats i unga åldersgrupper som aktivt besöker kvällsrestauranger. Nu verkar det däremot utifrån smittsiffrorna som om omikron håller på att spridas till hela befolkningen. Väsentliga åtgärder för att stävja epidemin är restriktioner som överlag minskar kontakterna utan inriktning på en viss grupp av personer på basis av ålder eller annat.

I del 1 artikel 3 i FN:s konvention om barnets rättigheter anges det att vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet. I del 1 artikel 1 i konventionen sägs det att i denna konvention avses med barn varje människa under 18 år, om inte barnet blir myndigt tidigare enligt den lag som gäller barnet.

Finska staten har ratificerat konventionen så att den är i kraft som lag. I en situation där epidemin har spridit sig i stor omfattning bland befolkningen anser regionförvaltningsverket att det är förenligt med barnets bästa att restriktioner genom detta beslut inte riktas mot personer under 18 år. Jämfört med regionförvaltningsverkets tidigare beslut om restriktioner har epidemiläget förändrats så att det inte längre är motiverat att rikta restriktioner mot personer under 18 år när det finns en bred spridning av epidemin bland befolkningen. Omikronvariantens höga smittsamhet ($R=3-4$) och en kortare inkubationstid bidrar till att den sprids snabbt bland befolkningen. Enligt Egentliga Finlands samordningsgrupp 28.12.2021 har omikronvarianten på kort tid blivit det dominerande viruset också i Egentliga Finland. Omikronvarianten har sannolikt ökat snabbt också i Satakunta. Restriktioner som berör barn har inte längre samma effekt för smittbekämpningen när smittan sprids bland alla åldersgrupper. Däremot kan restriktionerna förhindra verksamhet som främjar barns utveckling och välmående, vilket innebär att de negativa konsekvenserna av restriktionerna kan vara större än fördelarna.

Regionförvaltningsverket konstaterar att evenemangen som är föremål för de stränga begränsningarna av antalet deltagare enligt beslutet med stöd av 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar i huvudsak riktar sig till den vuxna befolkningen. Skolor och daghem vilkas inverkan på barnens liv är betydande stängs inte genom beslutet.

För närvarande sprids smittan mycket bland alla åldersgrupper. Regionförvaltningsverket anser att det är viktigt att man i stor omfattning bland olika åldersgrupper försöker förhindra den smittrisk som närkontakter utgör så att man i fortsättningen kan trygga exempelvis barnens skolgång i närundervisning. Vid beslutsfattandet beaktades dessutom skolornas jullov. Restriktionen enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar för användningen av utrymmen gäller inte sådana utrymmen där det ordnas hobbyverksamhet för barn och unga under 18 år. Regionförvaltningsverket konstaterar att det med tanke på barns bästa har varit motiverat att göra en på åldersgrupp baserad avgränsning av beslutet. Av den här anledningen omfattar restriktionerna enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar alltså inte personer under 18 år.

Beslutet baserar sig på den nuvarande helhetsbedömningen av den regionala situationen, där man har bedömt de regionala faktiska konsekvenserna av covid-19 för folkhälsan och utöver Institutet för hälsa och välfärds sakkunskap även beaktat de regionala myndigheternas synpunkter samt social- och hälsovårdsministeriets styrning om behovet av begränsningsåtgärder. Vid prövningen av åtgärderna har man beaktat att beslutet har konsekvenser för samhället, ekonomin, näringslivet och grundläggande fri- och rättigheter. Regionförvaltningsverket konstaterar att med det här beslutet begränsas verksamheten bara till den del som det enligt den erhållna styrningen och sakkunnigbedömningarna är nödvändigt för att förhindra spridningen av epidemin och trygga hälso- och sjukvårdens kapacitet. Fördelarna med beslutet har bedömts vara fler än nackdelarna.

Inriktning av beslutet

Med det här beslutet förbjuder regionförvaltningsverket med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas inomhus eller i utomhusutrymmen inom kommunerna i de landskap som det här beslutet gäller.

Regionförvaltningsverket förordnar dessutom med stöd av 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar att aktörer som utövar verksamhet och disponerar över utrymmen ska stänga följande utrymmen för kunder och deltagare: sådana utrymmen för kunder, utrymmen för deltagare och väntsalar som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse som anges i 58 g 4 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar och som finns inom kommunerna i landskapen Egentliga Finland och Satakunta till den del utrymmena används för sådan verksamhet som avses i 58 g § 4 momentet.

I enlighet med 58 g § 4 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar förpliktar beslutet aktörer som disponerar över utrymmen när de utövar idrotts- eller sportverksamhet som avses i 1 punkten eller nöjes- eller rekreationsverksamhet som avses i 2–6 punkten i följande utrymmen:

- 1) utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott,
- 2) allmänna bastur och simhallars, friluftsbads och badinrättnings bassängområden samt omklädningsrum som finns i omedelbar anslutning till dem,
- 3) dansplatser samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp;
- 4) nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparkers utrymmen inomhus;
- 5) inomhuslekparker och inomhuslekplatser;

6) allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för tillhandahållande av tjänster samt passager till dessa lokaler.

Detta beslut gäller inte professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Regionförvaltningsverket konstaterar att beslutet har avgränsats. Det här beslutet gäller inte utrymmen enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar om de används för tillhandahållande av lagstadgade tjänster eller för ledd hobbyverksamhet för barn och unga födda 2004 eller senare. Avgränsningen baserar sig på det epidemiologiska läget, sjukvårdsdistriktets utlåtanden och på konventionen om barnets rättigheter, del 1, artikel 1 och 3. Lokalerna kan dessutom användas för att tillhandahålla lagstadgade tjänster oberoende av kundens ålder.

Regionförvaltningsverket har däremot inte gjort avgränsning enligt typ av utrymmen enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar, utan avgränsningen gäller alla utrymmen som avses i 58 g § 4 mom. punkterna 1–6. Restriktionen har utvidgats med beaktande av den snabba smittspridningen. Enligt sjukvårdsdistriktets utlåtanden kan smittkedjorna från betydande smittkluster inte längre spåras på ett tillförlitligt sätt. Vecka 51 kunde smittkällan spåras endast i 51 procent av alla smittfall i Egentliga Finland. I Satakunta kunde smittkällan spåras endast i 45 procent av fallen. Eftersom största delen av smittfallen inte längre kan spåras på grund av den snabba spridningen av omikronvarianten kan smittspridning också ha skett i sådana kontakter mellan människor som inte har statistikförts som smittkällor. Det är därför viktigt att minska alla kontakter för att stävja epidemin. Målet är att medan restriktionerna är i kraft ska vaccinationstäckningen bli högre så att ökningen av antalet smittfall ska orsaka färre problem för befolkningen och hälso- och sjukvårdens kapacitet. Restriktionerna är kortvariga och deras konsekvenser följs noga. Jämfört med andra regionförvaltningsverks praxis för restriktioner är tillämpningen av 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar enhetligare när restriktionerna gäller alla objekt som

avses i 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar, med undantag för barn och lagstadgade tjänster.

Eftersom Sydvästra Finland utgör ett enhetligt pendlings- och ekonomiområde är risken betydande i bägge landskapen. Kriterierna för beslut om restriktioner enligt både 58 § och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar uppfylls i bägge landskapen på det sätt som har beskrivits ovan.

Verksamhet som utgör en särskild spridningsrisk

Enligt RP 245/2020 avses med verksamhet som utgör en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19 verksamhet i utrymmen för idrott och sport, simhallar, badinrättningars bassängområden, allmänna bastur, utrymmen som används för hobbyverksamhet, nöjes- och temaparker, tivolin, inomhuslekparker och inomhuslekplatser samt allmänna utrymmen i köpcentra. Enligt statsrådets bedömning är verksamheten i sådana utrymmen av sådan art att kundernas eller deltagarnas fysiska närhet till varandra och placering eller sannolikheten för spridning av sjukdomen via ytor kan utgöra en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19, eller att det i utrymmena annars finns en särskild risk för att betydande smittkedjor uppkommer.

Definition av utrymmen

Med utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse avses nedan angivna utrymmen.

Det här beslutet är förpliktande för aktörer som disponerar över utrymmena när de bedriver nöjes- eller rekreationsverksamhet i följande utrymmen:

- 1) utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott;

- 2) allmänna bastur och simhallars, friluftsbads och badinrättnings bassängområden samt omklädningsrum som finns i omedelbar anslutning till dem,
- 3) dansplatser samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp;
- 4) nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparkers utrymmen inomhus;
- 5) inomhuslekparker och inomhuslekplatser;
- 6) allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för tillhandahållande av tjänster samt passager till dessa lokaler.

Detta beslut gäller inte professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Vistelse i köpcentrens allmänna utrymmen anses vara sådan nöjes- eller rekreationsverksamhet som avses i lagen.

Ett beslut som avses i 1 momentet ovan gäller inte professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Beslutets avgränsning och giltighetstid

Effekten av begränsningarna syns med några veckors fördröjning. Regionförvaltningsverket anser också att det epidemiologiska läget kräver att beslutet snabbt träder i kraft.

Regionförvaltningsverket konstaterar att förordnandena som införs med det här beslutet är i kraft 1.1-15.1.2022.

Beslutet får fattas för högst två veckor åt gången. Hur aktuellt beslutet är följs noga upp. Beslutet ska omedelbart upphävas om de kriterier som anges i paragrafen inte längre uppfylls.

Anvisningar om covidintyg

Det är inte möjligt att kringgå restriktionerna enligt det här beslutet genom att ta i bruk EU:s digitala covidintyg enligt 58 i § i lagen om smittsamma sjukdomar.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Finlands grundlag (731/1999) 6–7 §, 10 §, 13 §, 18 §, 121 §

Förvaltningslagen (434/2003) 6 §

Lag om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om barnets rättigheter 31.5.1991 (FördrS 59/1991) del 1, artikel 1 och artikel 3

Lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1, 8, 58, 58 c, 58 d, 58 g-j, 59 a-c och 91 §

Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 och 5 §

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar får det här beslutet överklagas genom besvär hos Åbo förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En besvärsanvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Med stöd av 91 § 1 momentet i lagen om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar verkställs beslutet omedelbart trots eventuellt överklagande.

MER INFORMATION

Mer information ges vid behov direktör Heikki Mäki, telefon 0295 018 094

Överdirektör Leena Räsänen

Direktör Heikki Mäki

Beslutet är elektroniskt undertecknat.

BILAGOR Bilaga 1, förteckning över kommunerna i Egentliga Finland

Bilaga 2, förteckning över kommunerna i Satakunta

Bilaga 3, besvärsanvisning

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgift

Beslutet delges genom offentlig delgivning

Delgivningen av beslutet sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls framlagt hos Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland till och med den 15 januari 2022. Ett meddelande om att beslutet hålls framlagt har publicerats i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbplats www.rfv.fi.

Delfåendet av beslutet anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande publicerades på regionförvaltningsverkets webbplats.

Distribution Satakunta och Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt som ombes informera läkarna som ansvarar för smittsamma sjukdomar i deras kommuner om beslutet

Kommunerna och samkommunerna i landskapen Egentliga Finland och Satakunta

Polisinrättningen i Sydvästra Finland

Räddningsverken i Egentliga Finland och Satakunta

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriet

Prestationsavgift

Avgiftsfritt beslut